

Interessant nieuws van het Eurobirdnet in mei en juni 1999

Wie aan Beieren denkt, ziet gezellige bier drinkende mannen en vrouwen in specifieke klededracht. Zo is er een Ecologische Jagersclub met redelijk wat leden. Die sociëteit organiseert reizen onder andere naar Polen en Hongarije. Er is daar nog volop wild. Herten, reeën en wilde zwijnen komen er voor het geweer. Ook Auerhoenders (*Tetrao urogallus*) zijn niet te versmaden. Deze soort is gelukkig in Duitsland beschermd, maar helaas (nog) niet in Polen en in Hongarije. Dus je bent daar niet in overtredding.

De Pool Jerzy Dyczkowski bericht ons op 19 april 1999 dat er de laatste vijftig jaar zeker zestigduizend jagers uit Beieren naar Oost-Europa zijn geweest om hun hobby uit te oefenen. Niet zo gek dus dat het aantal Auerhoenders in Polen drastisch daalt. Enkele jaren geleden waren er nog zeshonderd. Er zijn in Polen gelukkig nog wel Korhanen.

De jagerslobby in Polen is heel sterk, net als in Frankrijk. Voordat wij Polen binnen de Europese Unie laten, zouden wij ze eerste deze problematiek moeten laten oplossen. En mogelijk kunnen zij de plaats innemen van Frankrijk. Als zij geciviliseerder met onze vogels omgaan, mogen zij weer terugkomen.

Wie Jerzy een hart onder de riem wil steken, kan schrijven naar: jerzy@ibb.waw.pl. Of naar Walbrzyska 19/50, 02-738 Warszawa, Polen.

2. Rolf Christensen uit Denemarken heeft eens een artikel geschreven over het voorkomen van de Heilige Ibis (*Threskiornis aethiopicus*) zie: ('Introduced Breeding Birds of Northern Europe'). Dit artikel is te vinden op zijn website:

<http://home5.inet.tele.dk/rolfcl/>. Daarin geeft hij aan dat er in 1984 in Europa honderd vogels waren en in 1994 420 paar broedvogels. Hoe zit dat nu? In Frankrijk broeden de vogels al sinds 1975. Wordt deze soort de opvolger van de Nijlgans (*Alopochen aegyptiacus*)?

De Nederlander J. Gorgels schrijft dat er in maart 1998 een paartje in de Oostvaardersplassen was te zien. Later kwam er ook een melding uit Arnhem nabij de Rijn.

Langs de trektelpost Breskens zag Pim Wolf vorig jaar ook een vogel langs vliegen. Heeft dit iets te maken met trekgedrag? Vogels die in Noordwest-Frankrijk broeden, blijken na de broedtijd naar het zuiden te verdwijnen. In het tijdschrift 'Ornithos' is hierover mededeling gedaan. Zie: jaargang 2 nummer 1 (Fremont 1995). In het Parc Zoologique Branféré te Le Guerno bij Muzillac (Morbihan) in Bretagne kreeg men in 1970 tien vogels te zien. Die mochten, evenals alle daar gehouden vogels, vrijelijk rondvliegen. Her en der gingen zij tot broeden over. In 1995 telde Cyrillo Deliry in het gebied vierhonderd vogels. Wim Smeets en Jaap Taapken bezochten er in oktober 1997 het prachtige park en vonden ook de slaapplekken. Zij schatten toen het aantal op zeker vijfhonderd exemplaren.

Midden oktober 1998 kwamen Iris en Wim Smeets terug in dit gebied en telden op de slaapplekken bij Pen Cadenic tussen de Kleine Zilverreigers en enkele Lepelaars alleen al ruim tweehonderd Heilige Ibissen. Op de slaapplekken bedelden de vliegvlugge jongen bij de ouders om voedsel en werden ze nog gevoerd.

Ook uit Italië worden broedparen gemeld.

Deze foto maakte Wim Smeets in maart 1998 van twee Heilige Ibissen in de Lepelaarplassen bij Almere.

3. In november 1985 was er een invasie van Middele Jagers (*Stercorarius pomarinus*). Uiteraard schreven de gerenommeerde bladen over dit verschijnsel (Het Vogeljaar 1986: 2 bladzijden 82; 85-87). Zelfs Vogelbescherming (Vogels 1986: 3 bladzijden 164-165) besteedde er aandacht aan. Iedereen sprak er toen over en af en toe komen de verhalen ook nu nog boven. In mei 1999 was er opnieuw een invasie. Dit keer in het zuiden van IJsland. Deze jager is een regelde gast in de wateren rondom IJsland. De vogels zijn dan op weg naar en van hun broedgebieden op Groenland en in Siberië. Op zondag 2 mei ontstond er een lagedrukgebied ten zuiden van IJsland. De wind nam toe en relatief warme en vochtige lucht werd naar IJsland gedreven. Door het slechte zicht duurde het tot dinsdag 4 mei voordat er groepen Middelste Jagers werden ontdekt. Er werden vijfhonderd vogels geteld. Later meldde iemand nog eens driehonderd vogels. Ze vlogen over de rivier Ölfusá in noordoostelijke richting. Op woensdag 5 mei telde men 560 vogels bij Selfoss. Vanuit Reykjavik kwamen er vogelaars en ook zij telden grote groepen die in oostelijke richting vlogen. Men schatte dat er in dit gebied dat niet groter is dan de hoofdstad, ruim 2500 vogels doervlogen. 's Avonds was de invasie voorbij. Op dat moment was de mist opgetrokken en konden de vogels weer zien waar zij vlogen. Een bijzondere ervaring. Ik heb van mei 1999 geen spectaculaire meldingen van deze soort gehoord. Het zal wel bij een IJslands verschijnsel blijven.

4. Op 8 mei 1999 zagen Richard Gutiérrez en Xavier Larruy ook twee Middelste Jagers. Dit was vanaf het noordoostelijke deel van de Spaanse kust bij de Llobregat-delta nabij Barcelona. Op zich natuurlijk al opmerkelijk. Maar veel leuker vonden zij een Nachtzwaluw (*Caprimulgus europaeus*) die zij tijdens dezelfde zeetrekkende samen met twee Stormvogeltjes (*Hydrobates pelagicus*) en 200 Vale Pijlstormvogels (*Puffinus mauretanicus*) en Noordse Pijlstormvogels (*Puffinus puffinus*) over zee zagen vliegen. De Middellandse Zee lag er kalm bij. De vogel vloog heel rustig over zee en volgde de twee Stormvogeltjes.

Pierre-André Crochet schrijft dat hij elk jaar bij de Camargue één of twee over zee vliegende Nachtzwaluwen ziet. Dit gedrag is niet uitzonderlijk. Het betreft volgens hem geen uitgeputte beesten die proberen het land te bereiken. Eens zag hij dat een Geelpootmeeuw een Nachtzwaluw aanviel. De vogel ontweek de meeuw door richting zee te vliegen. In dit geval ging het niet zozeer om trek, zo meent Crochet. Of de vogel insecten boven zee probeert te vangen? Dat kan schrijft dr. Kevin Caley uit Engeland. Muskieten en andere muggensoorten vliegen ook boven zee. Er zijn ook vliegensoorten die boven zee zijn te vinden. Een andere Fransman zag wel een trekkende Nachtzwaluw tijdens de afgelopen lente bij de Camargue. Ruud Kampf heeft ook een Nachtzwaluw op trek gezien bij de kust van de Camargue. Hij schrijft dat hij aan alles dacht, behalve aan een Nachtzwaluw. Kleine jager

(*Stercorarius parasiticus*) bijvoorbeeld. Je kunt je dit voorstellen.

Als broedvogel komen Nachtzwaluwen niet voor in de Camargue.

De Spanjaard Marcial Yuste Blasco schrijft dat een duiker hem eens een uitgeputte Nachtzwaluw bracht. Tevens maakt hij melding van twee Nachtzwaluwen die werden waargenomen op 28 december 1991 in het Moro-moeras nabij Valencia. Dit blijkt niet uniek. Op 21 januari 1982 werd er in Miribel (Ain, Frankrijk) door F. Amoroz ook een Nachtzwaluw waargenomen.

De waarnemingen van trek over zee worden bevestigd door Andrew Grieve uit Groot-Brittannië. Hij meldt dat Nachtzwaluwen dagtrekkers zijn en dat hij veel Nachtzwaluwen in de herfst over zee heeft zien trekken voor de kust van Egypte. Met name langs de noordkust van de Sinai trekken de vogels naar het zuiden. Tussen 22 augustus en 6 oktober trekken de meeste vogels naar het zuiden. Hij telde op 18 september 1995 147 vogels en op 25 september in hetzelfde jaar 116 exemplaren. De vogels trekken soms in groepjes van twee tot vier exemplaren, maar meestal vliegen er enkelingen verspreid over de zee.

5. Als u dit leest, is de kans groot dat de zwartsterntrek (*Chlidonias niger*) al volop aan de gang is, of net over het hoogtepunt heen. Jarenlang telde ik de 'slaaptrek' in Den Oever. Dit samen met leden van de Vogelwerkgroep 'Wierhaven'. Deze tellingen waren heel indrukwekkend. Duizenden Zwarte Sterns kwamen aanvliegen vanaf het IJsselmeer. Ze streken neer op het wad nabij de haven van Den Oever. Later op de avond vlogen zij naar hun slaapplekken op het Balgzand. Op één avond zijn er wel tegen de honderdduizend exemplaren geteld. Niemand begreep waar al deze vogels vandaan kwamen. Alleen al de vogels uit Oost-Europa waren volgens de tellers minder in aantal.

Nu waren er ook jaren met enkele duizenden exemplaren. Die fluctuaties hebben ons altijd verbaasd en natuurlijk zijn er over dit fenomeen diverse theorieën te lezen in diverse artikelen (zie bijvoorbeeld het Vogeljaar 43 (6): 257-264). U kunt zich voorstellen dat ik in berichten over deze soort altijd ben geïnteresseerd.

Marcial Yuste Blasco schrijft dat de aantallen in het Moro-moeras in Spanje de laatste jaren afnemen. Vroeger zagen ze daar wel honderden Zwarte Sterns. De laatste jaren betreft het enkele exemplaren en op 13 mei 1999 meldt hij nog geen enkele Zwarte Stern te hebben gezien. Wel zijn er zo'n 150 paren Witwangsterns (*Chlidonias hybridus*). Die broedpopulatie blijft constant.

Marcial wil graag weten of er een duidelijke achteruitgang is van de Zwarte Stern in Europa.

Zelf inventariseer ik 'De Haack' een natuurgebiedje aan de zuidzijde van de Nieuwkoopse Plassen. Het valt mij dit jaar op dat ik vaker Zwarte Sterns zie, zij het in kleine aantallen. Maar dat zegt natuurlijk nog niets.

Vanuit de Po-delta wordt door Menotti Passerella gemeld dat er ook nauwelijks doortrek is van Zwarte Sterns. Trouwens ook de Witwangstern en de Witvleugelstern (*Chlidonias leucopterus*) worden nauwelijks gezien.

6. Al negen jaar komen Vale Gierzwaluwen (*Apus pallidus*) broeden in een kolonie in Arrábida in de buurt van Setúbal in Zuid-Portugal. Deze vogels werden hier op 18 april 1990 geringd door Gonçalo Elias. Vrijwel elk jaar vangt hij ze terug. De vogels zijn erg trouw aan hun broedplek. Inmiddels zijn ze dus negen jaar oud. Van Gierzwaluwen (*Apus apus*) en Alpengierzwaluwen (*Apus melba*) zijn meldingen van 21 jaar en 27 jaar te vinden in Cramp BWP (volume 5, 1985).

7. Komt de Kraanvogel er aan als broedvogel? Ricardo van Dijk heeft Kraanvogels (*Grus grus*) vanaf de Praamweg in Zuidelijk Flevoland (Almere) gezien. Deze vogels zijn hier al een tijdje. Zou het mogelijk zijn dat er van spontane vestiging als broedvogel sprake kan zijn?

Johan Bekhuis, bekend van Sovon en de Millingerwaard, laat ons niet lang in het ongewisse. Hij wijst op de ontwikkelingen in Nedersaksen. Daar broedden er in 1970 acht paren en in 1995 waren er al 86 broedparen. Aanvankelijk was de rivier de Weser een barrière. Kraanvogels verkennen echter de moerasgebieden die ten westen van deze rivier liggen. Dat is op ongeveer honderd kilometer van onze oostgrens.

De huidige ontwikkeling van plas-drasgebieden speelt de Kraanvogel natuurlijk in de kaart. Wij hoeven er dus niet vreemd van op te kijken als wij deze prachtige vogel als broedvogel (weer?) mogen begroeten. Johan wijst op Engeland. In 1981 vestigden zich in het zuidoosten van Engeland twee paren. Hij dacht niet dat hier meer paren waren bijgekomen. Tevens kwamen er in Noordoost-Frankrijk in enkele moerasgebieden ook Kraanvogels tot broeden. In het Fochteloërveen werd dit jaar al een broedpoging gedaan. 'Wij zijn aan de beurt. Opnieuw een joekel van een soort', zo meldt hij (zie ook bladzijde 183).

De website van natuurgebied De Ossenwaard

<http://come.to/ossenwaard>

Surfend over het web zag ik een foto van een hek. Rondom dat hek stond water. Duidelijk het gevolg van een overstroming. Tegen het hek was een paal bevestigd. Daarop zat een bordje. 'Vrij Vogelreservaat', meende ik te herkennen. Op 19 maart 1999 was de foto gemaakt met een digitale camera, want op dezelfde dag staat hij al op de website. Waar is dit? Ik werd nieuwsgierig en om dat te bevredigen moest ik op de foto klikken.

Op nog geen tien minuten van het centrum van Deventer is dit nieuwe natuurgebied te vinden. Voor vogelliefhebbers is het een schitterende plek. Flamingo's, IJsvogel, Patrijzen en in 1998 broedde hier een Kwartelkoning. Twaalf kilometer verderop liggen de bekende 'Duurse Waarden'. Dat weten de mensen en daar gaan zij naar toe. In De Ossenwaard is het daardoor relatief stil.

De Stichting IJssellandschap gaf aan Jeroen Kloppenburg de nodige informatie die hij nodig had om een website op te zetten over dit nog onbekende gebied. Hij werkt met het programma 'Dreamweaver' en verder veel handmatig, hetgeen hij nog altijd de beste methode vindt. Jeroen is computergraficus.

Via de website over De Ossenwaard kun je te weten komen wat voor beroep dit is. Jeroen is zo'n tien jaar met vogels kijken bezig. Alleen, want er is geen vogelwerkgroep. Wel komen er regelmatig vogelaars in het gebied.

Aan de hand van de hypertexten kom ik op pagina's met nieuws. Er valt veel vogelnieuws te lezen. Tot 19 mei staan de waarnemingen van verscheidene mensen er op. Dat is drie dagen voordat ik deze website bespreek. De wil om actueel

In de ondergelopen weiland in de omgeving van Deventer stond dit hekwerk met een bordje 'Vrij Vogelreservaat'. Foto: Jeroen Kloppenburg.

te blijven kan ik hieruit afleiden. Zorgen dat de website actueel is, is van belang. Websites die te lang niet zijn onderhouden, worden snel voorbijgesurf.

De vogelsoorten zijn de leuke soorten van het natte-rivierengebied: Zomertaling, Grutto's, waaronder in april ook een melding van een IJsslandse Grutto. Oeverlopers, Bosruiter, Zwarte Ruiter en Groenpootruiter vormen de steltlopers van eind april en mei. Er werd ook nog een Visarend gemeld.

Konik-paarden en Galloway-runderen moeten het gebied zo natuurlijk mogelijk houden.

Voor de periode 1993-1998 is er een overzicht van alle soorten uit het gebied. Voor 1999 wordt dit ook bijgehouden. Een Dwergstern uit 1998 is erg leuk.

Op de pagina 'informatie' staan veel interessante zaken over het gebied. De gemeente Deventer en de Stichting IJssellandschap zijn in 1993 begonnen met de natuurontwikkeling in dit gebied. Het is vijftig hectare groot. Vroeger lagen hier de stadswelden van Deventer. Daar mochten de burgers stukken land pachten. Als de rivier het mogelijk maakte konden de burgers hier hun vee laten grazen. De invloed van de rivier werd de afgelopen jaren beperkt door allerlei maatregelen. Daardoor verdween ook het natuurlijke rivierlandschap. De oudste cricketvereniging van Nederland had hier een plek. 'Utile Dulci' een naam die mij aan mijn mondorgelclub in Amsterdam herinnert. 'Het aangenome met het nuttige verenigen'. Dat doet men nu ook met de natuurontwikkeling, want inmiddels is men daar anders over gaan denken. Met name door de visie van de Stichting 'De Ark' mag de rivier weer haar grilligheid laten zien. Het water als vriend en niet als vijand.

Op deze pagina is er ook een link naar specials. Als eerste is de Nijlgans aan de beurt.

Al met al een leuke website met interessante informatie.

Welcome to the gonhs website

Dit keer kwam de uitnodiging binnen via mijn e-mail. Misschien wilt u onze website eens bekijken. Ik start dan mijn browser Explorer op en vervolgens type ik het adres in: <http://www.gibnet.gi/~gonhs>. Een van de eerste aandachtspunten voor een auteur is het publiek nieuwsgierig te maken. Wat moet ik mij bij bovenstaand adres voorstellen? Weet u het?

De Gibraltar Ornithological & Natural History Society verbijgt zich achter bovenstaand acroniem. Dit wordt aangekondigd via woord en geluid. Het duurt dus even voordat deze website op uw harde schijf staat.

De manier waarop deze website in elkaar is gezet, vind ik heel comfortabel. Op de homepage vind je: Publications, Programme of Events, Gibraltar Flora, Activities, Membership, Reference Library, What's Going On en Special Report. Een formulier om feedback te geven ontbreekt niet.

Het gemak komt doordat bovengenoemde items op elke pagina staan. Je hoeft niet elke keer terug naar de 'homepage' en vervolgens door naar de volgende pagina.

Uiteraard is de tekst Engels. De Kroonkolonie van het Verenigd Koninkrijk is nog altijd het domein van onze overburen. Veel vogelaars weten de plek in de trektijd te vinden. Prachtige foto's gemaakt door ringer Charlie Perez staan er op. Op 5 april 1999 zien wij een geringde Tjiftjaf (*Phylloscopus collybita*) op een Aloë en verder een Kleine Zwartkop (*Sylvia melanocephala*). En dan de lijst met vogels die er zijn gezien. Indrukwekkend! Er zijn 277 soorten gezien. Vermoedelijk bijgewerkt tot maart 1998. Er is een checklist van de flora van Gibraltar en ook op natuurbeschermingssterrein laat de Ornithologische Vereniging zich niet onbetuigd. Er wordt geageerd tegen het vissen door Spanjaarden op een niet aanvaardbare manier.

Wie is geïnteresseerd, kan naar Gibraltar komen. De vereniging helpt bij het vinden van een verblijf. Daarvoor verwacht zij wel medewerking bij het tellen van stootvogels, ringen van vogels, onderzoek naar planten en insecten.

Erg interessant zo lijkt mij. Natuurlijk niet allemaal voor niets. Maar de prijzen lijken mij redelijk. Wie meer wil weten, schrijft naar: The Gibraltar Ornithological and Natural History Society, Jew's Gate, Upper Rock Nature Reserve, P.O. Box 843, Gibraltar of je e-mail naar: gonhs@gibnet.gi of telefoon (350) 7 26 39 of fax: (350) 7 40 22.

In aflevering 15 van deze rubriek (vorige nummer bladzijde 108) schetste ik een té riant beeld van de Lammergier in de Oostenrijkse Alpen. Ik interpreteerde de gegevens van Richard Zink verkeerd. In de Alpen zijn er op dit moment een vijftig- tot zestigtal individuele Lammergieren. In Oostenrijk schat Richard Zink het aantal Lammergieren op een twintigtal exemplaren. Het aantal in de Alpen heb ik in territoria uitgedrukt en dat is onjuist. Dank zij Ruud Vlek uit Amsterdam die mij hierop opmerkzaam maakte.

U kunt ook lid worden van dit genootschap. Voor £ 5,- ben je als jongere tot 18 jaar lid en voor £ 10,- word je lid als oudere. Senioren weer met korting. Ook voor een gezin een gunstig tarief. Helaas ontdekte ik nu pas dat mijn URL een foutje bevatte. Daardoor konden sommigen niet op mijn website komen. Nu dus de goede URL.

Mocht u mij op zaken willen attenderen, of naar aanleiding van bovenstaande reageren dan vindt u mijn adres hieronder.

■ PC. Meijer, Bakboordlaan 3, 3448 KG Woerden. Telefoon: (0348) 43 19 05; fax: (0348) 43 02 16. E-mail adres: meijerpc@worldonline.nl. Mijn homepage vindt u op: <http://members.tripod.com/pcmeijer/index.html>
De homepage van 'Het Vogeljaar' vindt u op: <http://home.wxs.nl/~rkole/vj.htm>